

07/20

Majetek státu, k němuž má právo hospodaření státní podnik Česká pošta

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2007 pod číslem 07/20. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jiří Adámek.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem státu, k němuž má právo hospodaření státní podnik Česká pošta.

Kontrolováno bylo období od roku 2005 do 30. června 2007, v případě věcných souvislostí i období navazující. Kontrola byla provedena v době od srpna 2007 do března 2008.

Kontrolovanou osobou byla Česká pošta, státní podnik (dále jen „ČP“). V rámci ČP bylo kontrolováno generální ředitelství (dále jen „ČP–GR“) a odštěpné závody Západní Čechy (dále jen „ČP–OZ ZČ“), Severní Čechy (dále jen „ČP–OZ SČ“), Střední Čechy (dále jen „ČP–OZ StČ“), Jižní Čechy (dále jen „ČP–OZ JČ“), Východní Čechy (dále jen „ČP–OZ VČ“), Severní Morava (dále jen „ČP–OZ SM“) a Jižní Morava (dále jen „ČP–OZ JM“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podaly ČP–GR, ČP–OZ ZČ a ČP–OZ VČ, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách. Odvolání podána nebyla.

Kolegium NKÚ na svém VIII. zasedání, konaném dne 19. května 2008,

schválilo usnesením č. 6/VIII/2008

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

ČP je státní podnik, na který se vztahuje zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů. Je právnickou osobou provozující podnikatelskou činnost s majetkem státu. Funkci zakladatele vykonává od 1. června 2007 Ministerstvo vnitra (předtím ji vykonávalo Ministerstvo informatiky). Organizačně se ČP členila na ČP–GR a sedm odštěpných závodů (ty byly rozhodnutím generálního ředitele ČP k 29. únoru 2008 zrušeny).

Hlavním předmětem činnosti ČP je provozování poštovních služeb podle poštovní licence vydané na základě zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách). ČP zajišťuje i některé další služby, např. sdružené inkaso plateb obyvatelstva, kurýrní a obstaravatelské služby (důchodová služba, služby pro bankovní, pojišťovací a sázkové společnosti), a agendu spojenou s vydáváním a prodejem poštovních známek. Vybrané ekonomické údaje o hospodaření ČP zjištěné z účetnictví jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – Vybrané ekonomické údaje o hospodaření ČP

(v mil. Kč)

Ukazatel	2005	2006	2007*)
Dlouhodobý majetek	8 060,5	9 116,5	8 858,0
z toho:			
nemovitý majetek	5 903,8	5 857,3	6 548,8
movitý majetek	1 418,1	1 409,9	1 525,5
nedokončený hmotný majetek	379,1	1 483,3	538,8
Pohledávky	1 944,3	1 811,0	2 040,1
z toho:			
z obchodních vztahů	688,9	1 067,7	1 035,0
Náklady celkem	16 495,4	17 246,4	16 862,3
z toho:			
spotřeba materiálu (účet 501)	1 139,9	1 058,9	1 001,4
opravy a udržování (účet 511)	523,7	511,5	470,3
zahraniční cestovné (účet 512 2100)	4,4	3,6	3,8
ostatní služby (účet 518)	2 014,9	2 016,3	2 011,2
pokuty a penále (účty 544 a 545)	1,7	5,6	4,4
Výnosy celkem	17 335,4	17 529,0	17 645,7
z toho:			
výnosy z pronájmu (účet 648)	66,0	69,0	71,1
Výsledek hospodaření (provozní)	840,0	282,6	783,4
Svěřené prostředky	4 676,0	8 844,8	8 188,4

*) Údaje podle stavu k datu ukončení kontroly

Kontrolní akcí byly prověřovány zejména tyto činnosti hospodaření ČP:

- Pořizování, rekonstrukce a opravy majetku se zaměřením na nemovitý majetek a na finančně významné položky týkající se movitého majetku, jako např. technologické celky, vozidla a vybavení budov nábytkem, výpočetní a kancelářskou technikou. Kontrole byl podroben majetek v hodnotě 1 500 mil. Kč.
- Spotřeba materiálu (se zaměřením na vybavení budov a pohonné hmoty), opravy a udržování (se zaměřením na nemovitý majetek a technologické celky), cestovné týkající se zahraničních pracovních cest, ostatní služby (např. úklid, právní služby a služby bezpečnostních agentur) a pokuty a penále. Kontrole byly podrobeny náklady v celkové výši 860 mil. Kč.
- Správa a vymáhání pohledávek, se zaměřením na pohledávky z obchodních vztahů ve výši nad 100 tis. Kč, které měly více než 90 dnů po lhůtě splatnosti. Kontrole byly podrobeny pohledávky v celkové výši 62 mil. Kč.
- Pronájmy a nájmy nemovitého majetku. Kontrole byly podrobeny případy s celkovým přijatým nájemným 38 mil. Kč a celkovým hrazeným nájemným 58 mil. Kč.
- Evidence, inventarizace, využití, prodej a likvidace hmotného majetku. Kontrole byl podroben majetek v hodnotě 280 mil. Kč. Kontrolovány byly i sbírky Poštovního muzea a nakládání s určeným majetkem podle § 17 zákona č. 77/1997 Sb.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Nedostatky zjištěné v prověřovaných činnostech ČP

Při kontrole byla posuzována zejména hospodárnost a účelnost zabezpečování činností při hospodaření s majetkem státu a správnost jeho evidence. V případě finančních prostředků vynakládaných ČP v oblastech stavebních prací, dodávek a služeb byl pro účely posouzení hospodárnosti prověřován také výběr dodavatelů, a to především z hlediska průběhu a transparentnosti.

ČP měla do 30. dubna 2004 upraveny postupy pro výběr dodavatelů vnitřním předpisem. S účinností od 1. května 2004 se stala veřejným zadavatelem podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, a byla tak povinna při zadávání zakázek s předpokládanou cenou vyšší než 2 mil. Kč postupovat podle tohoto zákona. Od 1. července 2006, kdy nabyl účinnosti zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, se stala i sektorovým zadavatelem a nebyla již povinna zadávat podlimitní zakázky související s relevantní činností podle tohoto zákona (v případě ČP činnosti uvedené v § 4 odst. 1 písm. g) a h) zmíněného zákona).

1. Pořizování, rekonstrukce a opravy majetku

1.1 Odštěpné závody ČP zadávaly v řadě případů projektové a stavební práce bez provedení odpovídající přípravy a bez výběrových řízení, a to i v době platnosti příslušných zákonů o veřejných zakázkách. Uzavíraly smlouvy, ačkoliv neměly ujasněnou koncepci výstavby ani ujasněný předmět zakázky. Nebyly přitom schopny ve smlouvách dostatečně vymezit předmět zakázky, cenu ani dobu plnění. Tyto náležitosti smluv byly upřesňovány až dodatky ke smlouvám, uzavíranými v období účinnosti příslušných zákonů o veřejných zakázkách. Zjištěny byly například tyto případy:

1.1.1 ČP–OZ SČ realizuje od roku 2002 ve dvou etapách akci *Sběrný přepravní uzel Ústí nad Labem – rekonstrukce a opravy*. I. etapa byla ukončena v roce 2006 se stavebními náklady 153,3 mil. Kč. II. etapa byla zahájena v roce 2004, ukončena má být v roce 2010 a stavební náklady mají podle plánu investic z roku 2005 činit 633,4 mil. Kč.

Výchozím podkladem akce měla být studie stavby, která byla dokončena v dubnu 2003 v ceně 1,1 mil. Kč. Studie měla vytvořit koncepční představu o stavbě, včetně rozmístění koncových bodů sítě sběrného přepravního uzlu (dále jen „koncové body“), nacházejících se v příslušných provozech. Realizace měla podle studie proběhnout ve dvou etapách v letech 2003 až 2007 s náklady 739,1 mil. Kč. **ČP–OZ SČ nedoložil smlouvu ani doklady pro zadání zakázky na zpracování studie.** Nebylo tak možno ověřit správnost plnění.

Smlouvu na vyhotovení projektové dokumentace pro I. etapu a související činnosti s cenou 3,8 mil. Kč **uzavřel ČP–OZ SČ s dodavatelem studie stavby bez výběrového řízení v září 2002, tedy ještě před dokončením studie.** V lednu 2003 byl dodatkem č. 1 předmět smlouvy zásadním způsobem rozšířen o dva stavební objekty, z nichž jeden se týkal stavebních úprav provozů pro koncové body. Zvýšení ceny na 8,9 mil. Kč, tj. o 134 %, bylo dohodnuto až následně dodatkem č. 3 ze srpna 2003. ČP–OZ SČ uzavřel v květnu 2004 se stejným dodavatelem další smlouvu s cenou 0,5 mil. Kč, jejímž předmětem bylo zpracování změn projektu pro provedení stavby I. etapy.

Smlouvu na vyhotovení projektové dokumentace pro II. etapu a související činnosti uzavřel ČP–OZ SČ v březnu 2004 s dodavatelem projektové dokumentace pro I. etapu rovněž bez výběrového řízení. Cena byla stanovena „předběžně“ na 35,5 mil. Kč a až dodatkem č. 1 (bez data) byla dohodnuta na 37,3 mil. Kč. V období od října 2005 do října 2006 byl třemi dodatky postupně rozšířen předmět smlouvy o projektové práce týkající se koncových bodů a cena navýšena na 44,4 mil. Kč, tj. o 19 %. ČP–OZ SČ uhradil do konce roku 2007 na základě této smlouvy 31,1 mil. Kč.

Na stavbu I. etapy ČP–OZ SČ uzavřel v únoru 2004 dvě smlouvy, a to týkající se provozních a investičních prací s celkovou cenou 107,5 mil. Kč. Dodavatele prací vybral ve výběrovém řízení provedeném podle vnitřního předpisu ČP.

Plnění smlouvy na práce provozního charakteru s cenou 13,7 mil. Kč navýšil ČP–OZ SČ na 27,1 mil. Kč, tj. o 98 %. Smlouvu ani dodatky k ní však nedoložil. **Nebylo tak možno ověřit správnost úhrady těchto prací.**

Předmět plnění u smlouvy na investiční práce s cenou 93,8 mil. Kč a termínem do konce roku 2004 ČP–OZ SČ rozšiřoval takto:

- Dodatkem č. 1 z února 2004 zadal jako vícepráce v ceně 4 mil. Kč úpravu náhradních prostor pro zajištění chodu provozně technické jednotky, přestože tato potřeba byla známa již v průběhu přípravy akce.
- Dodatkem č. 2 z března 2004 rozšířil předmět plnění o stavební úpravy v 15 provozech (koncových bodech). Termín plnění byl stanoven na období let 2004 až 2010 a cena neměla být navýšena o více než 60 mil. Kč. **Stavební práce zadal především na základě údajů ze studie stavby, neboť neměl k dispozici příslušnou projektovou dokumentaci.** Předmět plnění byl proto postupně upřesňován dodatky č. 3, 4, 7 až 10, uzavřenými v období od dubna 2004 do července 2005, a dodatky č. 11 a 12 bez data. Termíny dohotovení příslušných objektů byly stanoveny na období listopad 2004 až červenec 2006 a cena byla postupně navýšena o 60,3 mil. Kč (na 158,1 mil. Kč), tj. celkem o 69 %. Skutečně vyfakturovaná částka byla o 4,8 mil. Kč nižší.

Stavbu II. etapy zadal ČP–OZ SČ přímo dodavateli I. etapy smlouvou z března 2004 s termínem plnění v období let 2005 až 2010. **V době uzavření smlouvy však teprve zadal vypracování projektové dokumentace pro tuto etapu a neměl schváleny prostředky na její financování** (ČP–GŘ je schválilo až v říjnu 2005). Předmět smlouvy nebyl přesně specifikován a cena ve výši 600 mil. Kč byla stanovena jen jako předběžná. Rozsah prací a cenu upřesňoval ČP–OZ SČ až v průběhu realizace stavby na základě postupně zpracovávané projektové dokumentace.

Ke smlouvě na II. etapu uzavřel ČP–OZ SČ v srpnu 2004 dodatek č. 1, kterým měl být upřesněn předmět plnění na koncových bodech. Tímto dodatkem byla stanovena doba plnění neurčitě „do 27 měsíců od zahájení stavby“ a cena snížena na 367,9 mil. Kč. Předmět plnění, zejména pokud jde o koncové body, byl následně ještě doplňován a upřesňován šesti dodatky uzavřenými v období od ledna 2006 do února 2007. Dodatky byla postupně navyšována také cena až na 538,9 mil. Kč.

V případech zadávání dodatečných stavebních prací v I. etapě dodatky č. 4, 7 až 12 a v II. etapě dodatky č. 1 až 3 v celkové ceně 444 mil. Kč **nepostupoval ČP–OZ SČ v souladu se zákonem č. 40/2004 Sb., neboť práce nezadal postupem stanoveným v § 25 tohoto zákona.** Zákon č. 40/2004 Sb. sice umožňuje zadat veřejnou zakázku spočívající v dodatečných stavebních pracích původnímu dodavateli v jednacím řízení bez uveřejnění, ale v daném případě nebyly pro tento způsob zadání splněny podmínky dané § 27 tohoto zákona.

V případech zadávání dodatečných stavebních prací v době účinnosti zákona č. 137/2006 Sb. v II. etapě dodatky č. 4 až 7 v celkové ceně 147,2 mil. Kč nebylo možno objektivně určit, nakolik šlo o rozšíření původního předmětu zakázky upřesněného dodatkem č. 1 a nakolik o samostatné zakázky. **Nebylo tak možno posoudit správnost zadávání těchto prací ve vztahu k příslušným zákonům o veřejných zakázkách.**

Proces přípravy a realizace stavby byl v říjnu 2007 prověřen vnitřním auditem ČP a ČP–GŘ následněablokovalo v listopadu 2007 veškeré platby dodavateli. ČP–OZ SČ do té doby uhradil dodavateli v rámci stavby II. etapy 300,3 mil. Kč. ČP se pokusila řešit vzniklou situaci dohodou o narovnání závazků, avšak k žádné dohodě s dodavatelem prací do doby ukončení kontroly NKÚ nedošlo.

1.1.2 ČP–OZ JČ zadal v dubnu 2004 bez dostatečně ujasněné koncepce zpracování projektových dokumentací pro stavební povolení, zadání a provedení stavby, týkajících se objektu sběrného přepravního uzlu České Budějovice. V lednu 2005 práce na zhotovení projektových dokumentací z důvodu zásadní změny koncepce přerušil. Do té doby uhrazené náklady ve výši 17,3 mil. Kč byly v roce 2007 zaúčtovány do nákladů jako zmařená investice.

1.1.3 ČP–OZ StČ vyzval v březnu 2004 pět dodavatelů stavebních prací k podání nabídek na rekonstrukci a opravu objektu pošty v Poděbradech, aniž měl k dispozici kompletní projektovou dokumentaci. Její vypracování zadával postupně v období od ledna 2004 do dubna 2005. Smlouvu s dodavatelem stavebních prací v ceně 33,5 mil. Kč uzavřel až v listopadu 2005, tj. více než 1,5 roku po výběrovém řízení.

1.1.4 ČP–OZ ZČ provedl ve dvou etapách v roce 2003 a 2005 stavební práce na objektu pošty v Sokolově v celkové ceně 11,2 mil. Kč. Výběr dodavatele prací, provedený v lednu 2003, nebyl transparentní, neboť nebyl proveden na základě porovnatelných nabídek a podle všech předem stanovených kritérií.

Na II. etapu uzavřel v březnu 2004 s dodavatelem I. etapy dvě smlouvy v celkové ceně 7,5 mil. Kč, aniž měl zajištěny zdroje jejího financování. Termín zahájení prací proto vázal na přidělení finančních prostředků. Práce tak byly zahájeny na základě dodatku č. 1 až o rok později v březnu 2005.

1.2 ČP–OZ VČ směnil na základě smlouvy uzavřené v květnu 2005 rodinný dům za nebytovou jednotku v jiném domě, kam hodlal z rodinného domu přemístit sídlo pošty. Ceny směřovaných nemovitostí byly stanoveny znaleckým posudkem z dubna 2004 ve shodné výši 4,4 mil. Kč. ČP–OZ VČ vybral variantu směny ze tří variant řešení situace pošty uvedených v prověřovacím protokole z října 2004. **Práce na úpravách prostor pro nové umístění pošty však byly zahájeny před rozhodnutím o variantě řešení umístění pošty a před uzavřením směnné smlouvy:**

- ČP–OZ VČ uzavřel s obchodní společností smlouvu (bez data) s cenou 0,4 mil. Kč a termínem plnění do 30. dubna 2004. Jejím předmětem bylo mj. vypracování projektové dokumentace pro stavební povolení a podkladů pro vyhledání dodavatele stavby. Součástí smlouvy bylo i podání žádosti o stavební povolení do 15. května 2004 a spolupráce při provádění stavebních úprav nových prostor. ČP–OZ VČ dále uhradil této obchodní společnosti v období let 2005 až 2006 na základě dalších smluv a objednávek celkem 0,5 mil. Kč.
- Vlastník domu provedl od listopadu 2003 do listopadu 2004 stavební úpravy společných prostor. Podíl na úpravách provedených do 30. dubna 2004 ve výši 1,1 mil. Kč byl součástí ceny směřované nemovitosti. Po tomto datu byly podle směnné smlouvy prováděny vlastníkem domu i úpravy prostor pro umístění pošty. Jejich cena měla být spolu se zbylým podílem na úpravách společných prostor součástí dohody o narovnání závazků z dostavby společné nemovitosti, uzavřené současně se směnnou smlouvou v květnu 2005. Finanční narovnání ve výši 1,0 mil. Kč bylo podle dohody stanoveno na základě položkového rozpočtu dodavatele díla, který však nebyl součástí dohody a ČP–OZ VČ jej nedoložil. **Nelze tak objektivně zjistit rozsah prací prováděných vlastníkem pro potřebu umístění pošty.**

2. Hospodárnost a účelnost vybraných nákladů

2.1 Významnou položku ve spotřebě materiálu tvořily náklady na pohonné hmoty. Jejich roční výše činila cca 270 mil. Kč, z nichž 75 % představovaly náklady na naftu. Odštěpné závody pořizovaly naftu odběrem na veřejných čerpacích stanicích, od jednoho i více smluvních dodavatelů a na vlastní čerpací stanici pronajaté jiné osobě. Rozpětí průměrných vykázaných nákupních cen nafty za jeden litr tak bylo u jednotlivých odštěpných závodů velmi široké (např. za rok 2006 se pohybovalo od 22,43 do 30,07 Kč).

Při kontrole výběrů dodavatelů nafty, prováděných před účinností zákonů o veřejných zakázkách podle vnitřního předpisu ČP, byly např. u ČP–OZ StČ zjištěny nedostatky v transparentnosti výběru a ve vyhodnocování nabídek. U ČP–OZ SČ nebyly předloženy žádné doklady, které by dokumentovaly způsob výběru tří dodavatelů.

- 2.2** Odštěpné závody ČP uhradily v roce 2005 náklady v celkové výši 566,5 tis. Kč za zahraniční pracovní cestu 39 vedoucích zaměstnanců. Šlo o náklady na pojištění, stravné, kapesné a na ubytování v Itálii při zpáteční cestě v souvislosti s týdenním seminářem ve Francii pořádaným obchodní společností, která hradila ostatní náklady. Náplní semináře byl široký okruh témat vztahujících se k pojišťovnictví v České republice.

Z předložených dokladů nebyl zřejmý účel účasti vedoucích zaměstnanců na semináři ani důvody konání semináře ve Francii, kdy ČP musela vynaložit podstatně vyšší náklady oproti obdobným seminářům konaným pro další zaměstnance ČP v České republice, zpravidla v sídlech odštěpných závodů.

- 2.3 V oblasti ostatních služeb byly zjištěny nedostatky především v souvislosti s výběrem dodavatelů.** Jednalo se například o tyto případy:

- 2.3.1** ČP–GR uzavřelo v lednu 2004 s obchodní společností rámcovou smlouvu, jejímž předmětem bylo zpracování a realizace marketingových služeb. Ve smlouvě byl dohodnut objem plnění pro jednotlivé roky období 2004 až 2007. Specifikace předmětů plnění a konkrétních cen měly být řešeny v dodatcích k této smlouvě nebo objednávkami. K výběru společnosti nedoložilo ČP–GR žádné doklady.

Plnění rámcové smlouvy za období let 2005 až 2007 doložilo ČP–GR 225 objednávkami v celkové ceně 97,2 mil. Kč. Podle účetnictví bylo uhrazeno 116,7 mil. Kč, tj. o 19,5 mil. Kč více. Podle sdělení ČP rozdíl představují objednávky, u nichž bylo plnění upřesňováno dalšími jednáními, a dále objednávky, které nebyly dohledány. Z objednávek nebylo možno vyhodnotit, zda ceny odpovídají ceníku, který tvořil přílohu rámcové smlouvy.

Předmět a rozsah plnění byl v objednávkách vymezen jen v obecné rovině nebo odkazem na přílohu, která však v řadě případů nebyla doložena. Nebylo tedy možné ani ověřit dodržení postupů při zadávání zakázek daných zákonem č. 40/2004 Sb. nebo č. 137/2006 Sb., neboť nešlo určit, které objednávky odpovídaly samostatnému plnění a kdy se jednalo o dílčí části větších zakázek (např. reklamní podpory produktů ČP v médiích a na billboardech se týkalo přes 60 % finančního plnění). **V období účinnosti zákona č. 40/2004 Sb. bylo zjištěno 10 případů s cenou plnění nad 2 mil. Kč, u nichž je pravděpodobné, že měly být zadány postupem stanoveným v § 25 tohoto zákona.**

- 2.3.2** ČP–OZ SČ uzavřel v letech 2002 až 2006 celkem 29 smluv se šesti dodavateli na úklidové práce s celkovým ročním plněním 9,2 mil. Kč. K výběru dodavatelů však nepředložil žádné doklady. **Z těchto smluv jich 16 mělo být zadáno postupem stanoveným v § 25 zákona č. 40/2004 Sb.,** neboť předpokládaná cena, stanovená podle § 20 odst. 3 uvedeného zákona, byla vyšší než 2 mil. Kč. ČP–OZ SČ však v rozporu s § 18 odst. 3 zákona č. 40/2004 Sb. rozdělil předmět veřejné zakázky do několika zakázek. Jedná se o sedm smluv uzavřených s obchodní společností s předpokládanou cenou plnění 13,2 mil. Kč, dále o šest smluv uzavřených s fyzickou osobou s předpokládanou cenou plnění 5,5 mil. Kč a tři smlouvy uzavřené s další fyzickou osobou s předpokládanou cenou plnění 3,3 mil. Kč.

- 2.3.3 ČP–OZ StČ nepostupoval při uzavření smlouvy z května 2005 na úklidové práce v souladu se zákonem č. 40/2004 Sb.,** neboť neprovedl výběr dodavatele postupem stanoveným v § 25 tohoto zákona. V období od května 2005 do srpna 2007 uhradil dodavateli za tyto úklidové práce celkem 13,3 mil. Kč.

3. Správa a vymáhání pohledávek

ČP dostatečně nepředcházela existenci pohledávek z obchodních vztahů po lhůtě splatnosti (např. vhodným zajištěním závazků). Dlužné částky vymáhala s velkým časovým prodlením. Poskytovala opakovaně služby i firmám, které dříve neuhradily nebo včas nehradily své závazky za poskytnuté služby. Tím docházelo k navyšování dlužných částek, z nichž se řada stala nevymahatelnými, popř. obtížně vymahatelnými (úspěšnost vymáhání se pohybovala kolem 15 %). Uvedené nedostatky ve správě pohledávek byly zjištěny ve 23 případech v celkové výši 12 266,7 tis. Kč. Například:

- a) ČP–GŘ uzavřelo s obchodní společností v lednu 2007 dohodu o splátce dluhu v celkové výši 128,9 tis. Kč. Obchodní společnost však uhradila jen částku 17,6 tis. Kč a od února 2007 dluh nesplácela. Vymáhání zbylé části pohledávky ČP–GŘ nedoložilo.
- b) ČP–OZ StČ evidoval pohledávky za obchodní společnost v celkové výši 2 102,7 tis. Kč, které vznikly nezaplacením devíti faktur z let 2005 a 2006. Za služby poskytované na základě dohody z roku 2003 dohodl jistinu ve výši pouze 7 tis. Kč. ČP–OZ StČ nevyužil do dubna 2006 ani možnost požadovat zálohu k úhradě ceny poštovních služeb uvedenou v dohodě.
- c) ČP–OZ JČ uzavřel v lednu 2005 dohodu o uznání dluhu 123,9 tis. Kč a jeho úhradě v měsíčních splátkách 3 tis. Kč. Dluh se týkal nehrazení nájemného z let 2002 až 2004. Dlužník uhradil pouze jednu splátku, a to v únoru 2005. ČP–OZ JČ neprokázal od dubna 2005 do prosince 2007 žádné kroky k vymožení pohledávky.

4. Pronájmy a nájmy

V této oblasti byly zjištěny z pohledu počtu případů ojedinělé nedostatky týkající se především výše a hrazení nájemného. Šlo především o nevyužívání smluvně dohodnuté možnosti valorizovat nájemné a v jednom případě o úhradu nájemného ve výši 41,5 tis. Kč za prostory, které užíval jiný subjekt.

5. Evidence, inventarizace, využití, prodeje a likvidace majetku

5.1 U odštěpných závodů byly zjištěny ojedinělé nedostatky týkající se označování majetku inventárními čísly, chybějících náležitostí v inventurních soupisech (zejména dat vyhotovení a podpisů), evidování majetku na jiném místě, než kde se skutečně nacházel, a likvidace majetku před schválením jeho vyřazení.

5.2 **Závažné nedostatky byly zjištěny v evidenci majetku umístěného v Poštovním muzeu** (specializovaná instituce ČP spadající pod ČP–GŘ), které se zabývá mj. činnostmi v oblasti sbírek dějin poštovníctví a známkové tvorby. Podmínky ochrany a způsob vedení evidence sbírek upravuje zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, a vyhláška č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.

5.2.1 Poštovní muzeum podle § 2 odst. 3 vyhlášky č. 275/2000 Sb. eviduje sbírkové předměty podle přírůstků v přírůstkových knihách a podle věcného členění v inventurních knihách, kam mají být sbírkové předměty zapsány po jejich odborném posouzení, a to nejpozději do tří let.

Kontrolou přírůstkové knihy z let 2000 až 2007 skupiny „historická sbírka“, bylo zjištěno, že **nebyla vedena v souladu s § 9 zákona č. 122/2000 Sb. způsobem, který by zaručoval správnost a úplnost zápisů**. Například:

- zápisy v řadě případů neobsahovaly údaje pro jednoznačnou identifikaci sbírkových předmětů ani popis jejich stavu,
- kniha nebyla označena, byla bez razítka a podpisu, neměla číslované stránky,

- zápisy byly prováděny bez autorizace (nebylo zřejmé, kdo a kdy je provedl), nebyly prováděny dokumentačním inkoustem a některé zápisy (inventární čísla, poznámky o vyřazení předmětu apod.) byly zapsány obyčejnou tužkou, takže je lze snadno odstranit nebo pozměnit.

Uplatňovaný systém dokumentace pořízení sbírkových předmětů neumožňoval ověřit správnost a úplnost prvotních zápisů do přírůstkových knih, neboť:

- o převzetí daru či nálezu nebyl pořizován žádný záznam,
- v případě darů nebyly zpravidla sepisovány darovací smlouvy,
- o zařazení předmětu do sbírky rozhodoval pouze její kurátor, v případě nezařazení předmětu do sbírky nebyl vyhotovován žádný doklad o takovém rozhodnutí ani zápis o tom, jak bylo s předmětem dále naloženo,
- nebyla zabezpečena jednoznačná identifikace zařazených předmětů (např. v popisu jednoho sbírkového předmětu bylo uvedeno jen „kalamář dřevěný soustružený“, bez bližší specifikace či uvedení rozměrů); podle sdělení ředitele Poštovního muzea je fotodokumentace stávajících i nově pořizovaných sbírkových předmětů pořizována až následně ad hoc.

5.2.2 Poštovní muzeum nemá pro žádnou skupinu sbírkových předmětů stanoven zvláštní režim zacházení pro jejich ochranu, vystavování, výpůjčky, evakuaci apod., čímž porušilo § 9 odst. 1 písm. g) zákona č. 122/2000 Sb., podle kterého je vlastník sbírky zapsané v centrální evidenci sbírek vedené Ministerstvem kultury povinen stanovit režim zacházení se sbírkou nebo jednotlivými sbírkovými předměty a dbát na jeho dodržování. Poštovní muzeum má v centrální evidenci zapsáno cca 205 tisíc inventárních čísel sbírkových předmětů.

Poštovní muzeum nemá ani žádný přehled o sbírkových předmětech z pohledu jejich hodnoty k stanovení zvláštního režimu pro zacházení s nimi. Podle vyjádření ředitele muzea se sbírkové předměty oceňují pouze ad hoc v souvislosti s jejich výpůjčkami a pojištěním. Cenu v těchto případech obvykle stanoví kurátor sbírky kvalifikovaným odhadem.

5.2.3 Inventarizaci sbírek upravuje § 12 zákona č. 122/2000 Sb. a § 3 vyhlášky č. 275/2000 Sb. Poštovní muzeum neprovádělo inventarizaci sbírek takovým způsobem, který by zaručoval objektivní a průkazné ověření souladu evidenčních záznamů o sbírkových předmětech se skutečným stavem. Zjištěny byly následující nedostatky:

- inventarizaci prováděli kurátoři sbírek průběžně celý rok souběžně se svou běžnou činností,
- součástí inventarizací nebylo ověření návaznosti zápisů v přírůstkových a inventárních knihách,
- nebyla ověřována pravost sbírkových předmětů,
- z předložených zápisů o provedení inventarizace ke dni 31. prosince 2006 nebylo zřejmé, kdy a kým byla inventarizace konkrétních sbírkových předmětů provedena,
- do příslušných knih nebyly zaneseny záznamy o provedení inventarizace s uvedením data jejího provedení,
- inventarizační rozdíly byly vypořádány jen inventarizační komisí, a to pouhým konstatováním o nedohledání předmětu s odkazem na poznámky ve sbírkové evidenci, jejichž autentičnost nelze z předložených dokladů ověřit.

Ve výstavních prostorách budovy Poštovního muzea bylo zjištěno, že součástí interiéru jsou i čtyři kusy samostatně stojících keramických kamen zhotovených v polovině 19. století. Kamna byla podle sdělení ředitele Poštovního muzea zinventarizována jako součást budovy. Pasport budovy – obsahující výčet a popis součástí tvořících historické interiéry – ani jiný doklad o evidenčním podchycení těchto součástí však nebyl doložen.

5.2.4 Evidence výpůjček sbírkových předmětů nebyla vedena způsobem, který by umožňoval objektivní a průkazné ověření její správnosti. Za období 2005 až 2007 bylo v knihách výpůjček týkajících se sbírek známkové tvorby a historické sbírky uvedeno 100 záznamů. Předmět výpůjčky

byl u jednotlivých záznamů specifikován pouze odkazem na seznam ve smlouvě. Kontrolou smlouvy bylo vedle formálních nedostatků (chybějící data a podpisy na potvrzeních o převzetí sbírkových předmětů, podpisy jiných osob než uvedených ve smlouvě apod.) zjištěno, že:

- nebyl žádným způsobem specifikován stav zapůjčených sbírkových předmětů,
- listy smlouvy obsahující seznam vypůjčených předmětů nebyly nijak zabezpečeny proti záměně.

Například objednávkou z března 2007 s finančním limitem 25 tis. Kč a termínem dodání v červnu 2007 byly objednány konzervátorské práce sbírkových předmětů uvedených v příloze. Jako příloha byla předložena dvě potvrzení od fyzické osoby z března a června 2007 o převzetí celkem 23 sbírkových předmětů. Z objednávky ani jiných dokladů nebyl zřejmý stav sbírkových předmětů, rozsah konzervátorských prací ani způsob stanovení ceny. Podle sdělení ČP jsou podmínky pro objednávané konzervační a restaurátorské práce sjednávány ústně při osobních jednáních.

Pod jedním přírůstkovým číslem, které odpovídalo položkám čísel 1 a 5 potvrzení o převzetí sbírkových předmětů z června 2007, bylo v inventárních knihách vedeno celkem 14 evidenčních čísel ze čtyř různých podsbírek. Z toho v podsbírce *Grafika, kresby, reprodukce* bylo vedeno pět položek, z nichž jedna sestávala z celkem 31 drobných tisků – dřevorytů. Z předložených dokladů přitom nelze objektivně určit, které z těchto dřevorytů byly předmětem restaurátorských prací podle uvedené objednávky.

- 5.2.5** Poštovní muzeum vede i sbírku knih zaměřenou na historii pošty a související obory, kde se řídí především zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb. Sbírkou knih je veřejně přístupná specializovaná prezenční knihovna zapsaná do evidence specializovaných knihoven Ministerstva kultury. **V evidenci sbírek knih byly zjištěny obdobné nedostatky jako u výše uvedených sbírek.** Kontrolu správnosti evidence ztěžovalo i to, že v přírůstkových ani inventárních knihách nebyly uváděny údaje o umístění knih dislokovaných na třech různých místech. V některých případech byly zjištěny rozdíly v počtech svazků knih mezi oběma evidencemi, evidenčně nepodchycené knihy nebo zápisy, k nimž se příslušné knihy nepodařilo dohledat.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrola byla zaměřena na hospodárnost a účelnost v oblastech pořízování, modernizací a oprav majetku, vybraných nákladů účtové třídy 5, při hospodaření s pohledávkami a s hmotným majetkem a při pronájmech a nájmech. V relevantních oblastech byl kontrolován i způsob výběru dodavatelů. Prověřen byl majetek a náklady ve finančním objemu cca 2,5 mld. Kč.

Nedostatky byly zjištěny především při pořízování, rekonstrukcích a opravách nemovitého majetku, při výběru dodavatelů a v evidenci sbírek Poštovního muzea. NKÚ zjistil v těchto oblastech nedostatky již při kontrolní akci č. 99/32 (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 2/2000 Věstníku NKÚ).

Při pořízování, rekonstrukcích a opravách nemovitého majetku bylo především zjištěno, že ČP:

- zadávala zpracování projektových dokumentací a provádění stavebních prací bez řádně ujasněné koncepce řešení,
- zahajovala stavební realizaci nedostatečně připravených akcí,
- nedostatečně vymezila předměty plnění ve smlouvách,
- uzavírala smlouvy s dodavateli stavebních prací bez zajištění zdrojů financování.

Nedostatky ve výběru dodavatelů byly zjištěny při zadávání projektových a stavebních prací, nákupu pohonných hmot a služeb – především služeb marketingových a úklidových. Uplatňovaný způsob výběru dodavatelů nevedl k vytvoření odpovídajících podmínek pro efektivní vynakládání finančních prostředků na příslušné činnosti. V řadě případů bylo zjištěno, že ČP:

- významně omezila možnost získat cenově výhodné dodávky tím, že neprováděla výběr dodavatelů nebo jej prováděla netransparentně, a to i v období, kdy byla povinna při zadávání zakázek postupovat podle zákona č. 40/2004 Sb.,
- uzavírala smlouvy v krátké době před účinností zákona č. 40/2004 Sb., ačkoliv nebyla v době jejich uzavření schopna dostatečně vymezit nebo specifikovat předmět zakázky, stanovit cenu, popř. i dobu plnění.

Evidenci sbírek Poštovního muzea nevedla ČP způsobem, který by umožňoval objektivní a průkazné ověření její správnosti. Nedostatky byly zjištěny ve vedení evidenčních knih sbírek, v evidencích výpůjček sbírkových předmětů i ve způsobu provádění inventarizace. Poštovní muzeum nemělo ve vztahu ke stanovení zvláštního režimu zacházení se sbírkovými předměty žádný přehled o jejich hodnotě.

V ostatních prověřovaných oblastech činnosti ČP byly z pohledu četnosti výskytu zjištěny méně významné nedostatky týkající se:

- účelnosti úhrady části nákladů na zahraniční pracovní cestu vedoucích zaměstnanců, která se uskutečnila v roce 2005,
- vymáhání a předcházení vzniku dlužných částek,
- výše a hrazení nájemného,
- chybějících náležitostí inventurních soupisů a označování majetku inventárními čísly.